

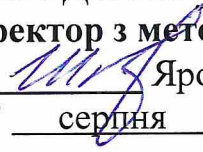
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра бізнесу та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
“ 29 ” серпня 2025 р.

НЕТИКЕТ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність:	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітній рівень:	(перший) бакалаврський
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

Старший викладач кафедри
бізнесу та управління

Марта ШКВАРИЛЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри бізнесу та управління,
протокол №1 від 28.08. 2025 року

к.е.н., доц., завідувач кафедри
бізнесу та управління

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПІ
к.е.н., доц., професор кафедри
бізнесу та управління

Мирослава ТИМОЦЬ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29.08. 2025 року

e-mail	marta.shkvaryliuk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра бізнесу та управління, 205
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Нетикет» є важливою складовою сучасної освіти, спрямованою на вивчення правил етикету та культурного спілкування в онлайн-середовищі. «Нетикет» відіграє важливу роль у формуванні свідомих та відповідальних користувачів інтернету, сприяючи розвитку культурного та безпечного онлайн-спілкування. Термін «нетикет» (інтернет-етикет) походить від поєднання слів «інтернет» і «етикет» і вказує на правила етикету або правила культурного спілкування в онлайн-середовищі. Це набір норм і звичаїв, які регулюють поведінку користувачів в інтернеті з метою забезпечення взаєморозуміння, поваги та позитивного спілкування. Дисципліна розглядає аспекти етичної поведінки, електронного взаємодії та культури спілкування в онлайн-середовищі. «Нетикет» охоплює різноманітні аспекти використання інтернету, електронної пошти, соціальних мереж, форумів та інших цифрових платформ, тощо. Навчальна програма «Нетикет» сприяє виробленню в студентів компетентностей, необхідних для вдалого функціонування в сучасному цифровому світі, роблячи наголос на важливості етичного та культурного підходу до взаємодії в Інтернеті.

Мета формування у студентів системних знань, навичок і найважливіших етичних принципів, необхідних для вдалих взаємодій в цифровому середовищі.

Завдання дисципліни:

- надання студентам глибокого розуміння правил та етичних стандартів, що регулюють їхню поведінку в онлайн-середовищі, зокрема в електронній пошті, соціальних мережах, форумах і інших цифрових платформах;
- розвиток навичок написання електронних повідомлень, ділової комунікації та ведення ефективних онлайн-діалогів з урахуванням етичних аспектів;
- навчання студентів правилам публікації контенту, управління приватністю та взаємодії з іншими користувачами у соціальних мережах з акцентом на формування позитивного онлайн-образу;
- оцінка впливу особистих дій та висловлювань в мережі на власну репутацію та репутацію інших, а також на загальний імідж;
- розвиток вміння у студентів адаптувати соціокультурні концепції традиційного етикету до вимог сучасного онлайн-середовища;
- розробка навичок участі в обговореннях, урегулювання конфліктів та співпраці в онлайн-спільнотах з дотриманням етичних стандартів;
- вивчення стратегій та заходів для забезпечення особистої та кібербезпеки, а також виявлення та уникнення потенційних загроз в мережі;
- навчання студентів ефективно співпрацювати в онлайн-робочих групах та віртуальних командах, використовуючи інструменти для спільної роботи;
- навчання студентів принципам етичного використання та поширення інформації в Інтернеті, зокрема врахування авторських прав та правдивості даних;

- розвивання у студентів навичок балансу між онлайн та офлайн активностями, а також усвідомлення важливості здорового відношення до цифрового спілкування.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- знати ключових принципів етикету в онлайн-середовищі;
- знати норм та правил спілкування в цифровому просторі;
- знати правила написання професійних електронних повідомлень;
- знати структури та форматування електронних листів;
- знання правил публікації та взаємодії в соціальних мережах;
- знати аспекти приватності та безпеки в онлайн-середовищі;
- знати норми поведінки при обговореннях та взаємодії в мережевих спільнотах;
- знати стратегії захисту особистої інформації;
- знати про цифровий етикет в різних сферах та професіях;
- знати про вплив онлайн-комунікації на репутацію та суспільство;
- знати про важливість балансу між онлайн та офлайн активностями.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- вміти дотримуватися правил етикету в онлайн-комунікаціях на різних платформах;
- вміти формулювати та передавати інформацію чітко, ввічливо та коректно в цифровому середовищі;
- вміти аналізувати поведінку в інтернет-спільнотах і виявляти порушення етичних норм;
- вміти виявляти та запобігати інтернет-конфліктам через грамотну взаємодію з іншими користувачами;
- вміти застосовувати принципи відповідального використання соціальних мереж, електронної пошти та інших засобів цифрової комунікації;
- вміти захищати особисті дані під час онлайн-комунікацій, забезпечуючи конфіденційність і безпеку;
- вміти використовувати інструменти онлайн-етикету для конструктивної професійної та особистої взаємодії.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Шифр та назва компетентності	Назва програмних результатів
------------------------------	------------------------------

	навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.	ПР01.Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	
ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	
СК01.Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати	

сучасні економічні явища.	
СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.	
СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	

Сформовані компетенції необхідні для майбутньої роботи студентів спеціальностей «D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	2		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 (в годинах)	2 (в годинах)
	семінари, практичні	28 (в годинах)	6 (в годинах)
Самостійна робота		48 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік (40 годин)		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1

Тема 1. Основи нетикету. Комунікація та взаємодія в цифровому просторі (2 год.)

Введення в інтернет-етикет: поняття та роль нетикету в онлайн-середовищі. Основні правила спілкування в мережі. Розвиток навичок конструктивного онлайн-спілкування. Етикет віртуальної пошти: як писати професійні та ефективні електронні листи.

Питання для самостійного вивчення: Вплив взаєморозуміння та ввічливості на якість онлайн спілкування.

Тема 2. Етика в соціальних мережах та медіа (4 год.)

Поведінкові стандарти та правила етикету в соціальних мережах. Принципи правильного ведення соціальних мереж: створення позитивного інтернет-іміджу. Етикет у віртуальних комунікаціях: як уникнути непорозуміння та конфліктів. Нові виклики: AI-контент, deepfake, прозорість та авторське право.

Питання для самостійного вивчення: Вплив інтернет-комунікації на особистий та професійний розвиток.

Тема 3. Безпека в мережі та цифрова гігієна (2 год.)

Медіаграмотність: аналіз та оцінка інформації в інтернеті. Розпізнавання фейків та маніпуляцій в мережі. Цифрова гігієна та інформаційна безпека в умовах війни. Безпека та захист персональних даних. Заходи для уникнення кіберзлочинності. Відповідальність за власні дії в мережі.

Питання для самостійного вивчення: Виявлення та уникання інтернет шахрайства.

Тема 4. Боротьба з кібербулінгом (2 год.)

Розпізнавання та запобігання кібербулінгу. Форми онлайн-агресії. Алгоритми реагування та психологічна самодопомога. Етика в онлайн-іграх. Поведінкові стандарти в ігрових спільнотах. Вплив цифрового ігрового середовища на психіку та міжособистісні відносини.

Питання для самостійного вивчення: Баланс між онлайн та офлайн активностями.

Тема 5. Віртуальна культура в різних сферах життя (4 год.)

Роль віртуальної культури у віддаленій роботі та навчанні. Етикет онлайн-зустрічей, конференцій та віртуальних нарад. Поводження під час онлайн-інтерв'ю та професійної онлайн-взаємодії. Гібридний формат взаємодії: правила для офлайн та онлайн учасників. Актуальні тренди: використання VR/AR у діловій та освітній комунікації.

Питання для самостійного вивчення: Використання віртуального простору для кар'єрного розвитку.

Зміст практичних занять

Тема 1. Основи нетикету. Комунікація та взаємодія в цифровому просторі (2 год.)

Метою практичного заняття сформувати у студентів розуміння ключових принципів віртуального етикету, актуальних для комунікації у цифровому просторі, та розвинути навички ефективної, ввічливої та доречної онлайн-взаємодії в різних цифрових форматах: електронною поштою, у месенджерах та групових чатах. Практика спрямована на вдосконалення вмінь написання професійних електронних листів та етичного спілкування в цифровому середовищі.

Завдання для самостійної роботи: написати професійний електронний лист у конкретному контексті, наприклад, подяка за співпрацю, вибачення за затримку з відповіддю, або нагадування про запит.

Тема 2. Етика в соціальних мережах та медіа (4 год.)

Метою практичного заняття є навчити студентів основам етики в соціальних мережах та медіа, розвивати усвідомленість відносно власної поведінки в цифровому середовищі та надавати інструменти для етичного взаємодії та спілкування онлайн. Розгляд актуальних кампаній та трендів в соціальних мережах із точки зору етичного аспекту. Створення та виконання рольових сценаріїв, в яких студенти вирішують етичні конфлікти в соціальних мережах.

Завдання для самостійної роботи : Скласти особистий "Дорожній кодекс поведінки в соціальних мережах" - перелік з 7-10 правил, що відображають

основні принципи етичного спілкування, відповідального створення контенту, захисту репутації та запобігання конфліктам у цифровому середовищі.

Тема 3. Безпека в мережі та цифрова гігієна (2 год.)

Метою практичного заняття є навчити студентів основам безпеки в інтернеті, розкрити потенційні загрози та небезпеки в онлайн-середовищі, а також надати практичні інструменти для ефективного самозахисту. Розгляд та аналіз типових шахрайських схем в інтернеті. Визначення основних ознак та методів захисту від них.

Завдання для самостійної роботи: на основі запропонованих сценаріїв, в яких студенти виступають у ролі жертви або свідків можливих кіберзагроз, необхідно розробити стратегії самозахисту в кожному випадку.

Тема 4. Боротьба з кібербулінгом (2 год.)

Метою практичного заняття є надати студентам знання та практичні навички для розпізнавання, запобігання та протидії кібербулінгу й іншим проявам онлайн-агресії в цифровому середовищі. Розвивати стратегії ефективного реагування, підтримки постраждалих та формування безпечного онлайн-простору. Особлива увага приділяється розвитку цифрової етики серед молоді, формуванню відповідального ставлення до онлайн-комунікації та солідарної підтримки у випадках кібернасильства.

Завдання для самостійної роботи: розгляд конкретних сценаріїв кібербулінгу, включаючи текстові повідомлення, соціальні мережі та інші онлайн-платформи. Студентам надається завдання для аналізу та класифікації виявлених випадків.

Тема 5. Віртуальна культура в різних сферах життя (4 год.)

Метою практичного заняття є надати студентам розуміння впливу віртуальної культури на різні сфери їхнього життя. Розгляд аспектів віртуальної культури в освіті, бізнесі, розвагах та суспільстві. Розвивати критичне мислення та усвідомленість відносно використання технологій. Демонстрація та обговорення електронних навчальних платформ та онлайн-курсів. Порівняльний аналіз впливу віртуальної культури на традиційні та онлайн-бізнеси.

Завдання для самостійної роботи: Створення та презентація студентами творчих проектів, які відображають їхнє бачення впливу віртуальної культури на різні сфери життя.

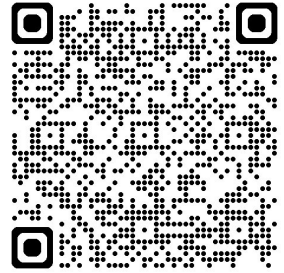
Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	30
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	13
Підготовка звітів з практичних робіт	10	13
Підготовка до поточного контролю	10	13
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	13

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:¹

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

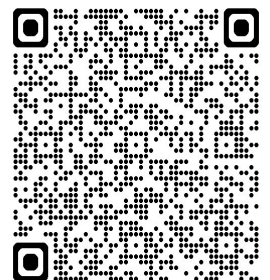
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

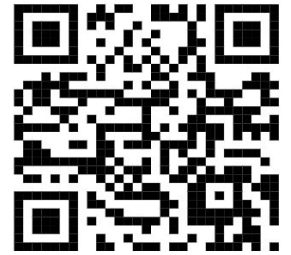
“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

¹ зміст пунктів може редагуватись з огляду на особливості курсу

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).² “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#). Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).³

² визначається політика використання ШІ в навчальній дисципліні - дозволене/заборонене, правила використання

³ визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання⁴	<u>Метод навчання</u>	Метод оцінювання
ПР01.Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	Лекція Розповідь-пояснення Бесіда Комп'ютерні і мультимедійні методи Практичні роботи Творчий Дослідницький Мозковий штурм Дискусія, диспут Бесіда-діалог	Усний контроль Письмовий контроль Поточний контроль Тестовий контроль

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи⁵

(в разі потреби - розділити за семестрами)

<i>Вид</i>	<i>Зміст⁶</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

⁴ для вибіркових навчальних дисциплін вказується результат навчання

⁵ зміст редагується залежно від наповнення дисципліни

⁶ у випадку наявності видів роботи, які оцінюються окремо (проект, завдання тощо) прописується в окремому рядку; за відсутності - одним рядком визначається вся сукупність аудиторної роботи (опитування, поточні контрольні тощо) та визначається стандартне значення балів (35/60)

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».⁷

Критерії оцінювання⁸ (за необхідності, поточного та/або підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C

⁷ можна вказати теми чи завдання, які є обов'язковими до виконання, а також особисті підходи до оцінювання рівня знань здобувачів під час аудиторної роботи

⁸ критерії вказуються згідно з особливостями дисципліни.

Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ⁹

Основна література

1. Харчук Л. Мережевий мовленнєвий етикет в умовах сучасної комунікації. Information, communication, society (ICS-2020). (Chynadiyovo, 21-23 May 2020). Chynadiyovo, 2020. С. 128-129.
2. Кронгауз Максим. Етикет інтернет-спілкування: як під впливом інтернету змінюється мова, про нові правила етикету в спілкуванні та про культуру мовлення в цілому / М. Кронгауз // Всесвітня література в сучасній школі. – 2018. – No 10. – С. 52-53.
3. Мацько, Оксана. Нетикет: норми і правила в інтернет-спілкуванні [Текст] / О. Мацько // Дивослово. – 2019. – No 4. – С. 28-30. – Бібліогр. в кінці ст.
4. Мацько О. Нетикет: норми і правила в інтернет-спілкуванні / О. Мацько // Дивослово. – 2019. – No 4. – С. 28-30.
5. Дишкант І. Цифровий етикет у діловому спілкуванні / І. Дишкант // Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання : матеріали III Міжнародної студентської науково-технічної конференції, 23–24 квітня 2020 року. – Тернопіль : ТНТУ, 2020. – С. 154.
6. Ковальчук Н. П. Смайли як візуально-сміслові конструкції культури віртуального спілкування / Н. П. Ковальчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна. – 2011. – Вип. 21. – С. 50–57.
7. Конюкова І. Я. Цифровий етикет комунікативної культури XXI століття / І. Я. Конюкова, Є. А. Сидоровська // Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2021. – No 1. – С. 26-30.

⁹ обов'язково: враховувати вимоги [ДСТУ 8302:2015](#) (відповідно до [Наказу № 65, від 4.03. 2016](#)), [рекомендації](#) Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти, використовувати літературу за останні 5-7 років, наводити власні публікації за змістом навчальної дисципліни.

8. Луценко В. І. Деякі аспекти комунікативної культури в дистанційному середовищі [Електронний ресурс] / В. І. Луценко // Теорія та методика управління освітою. – 2008. – Вип. 8. – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua>.
9. Маміна Р. І. Етикет та його вимірювання в інформаційному суспільстві / Р. І. Маміна // Інформаційне суспільство: освіта, наука, культура та технології майбутнього. – 2018. – No 2. – С. 204-216.
10. Ремньова Л. Концептуальні засади навчання персоналу в умовах диджитал- трансформації бізнесу / Л. Ремньова, Т. Забаштанська // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2021. – No 1 (25). – С. 45-53.
11. Butow E. Digital Etiquette For Dummies (For Dummies (Business & Personal Finance)) / E. Butow, K. Losee, K. Mirabella. – Wiley; 1st edition, 2022. – 352 p.
12. Terk V. Digital Etiquette. Everything you wanted to know about modern manners but were afraid to ask / V. Terk. – Ebury Press, 2019. – 224 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Shea V. Netiquette. The Core Rules of Netiquette excerpted from the book [Electronic recourse] / Shea V. Netiquette. – Accessed mode: <http://www.albion.com/netiquette/corerules.html>.
2. Маміна Р. І. Цифровий етикет та його специфіка: філософсько-методологічний аспект [Електронний ресурс] / Р. І. Маміна, С. М. Почебут // Дискурс. – 2021. – No 7(2). – С. 16-27. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32603/2412-8562-2021-7-2-16-27>.
3. Мережевий етикет - що це? Особливості інтернет-етикету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aboutmarketing.info/internet-marketynh/netiquette>.
4. Єзова С. А. Про нетикет, цифровий етикет і нову етику в навчальному процесі [Електронний ресурс] / С. А. Єзова // Культура: теорія та практика. – 2021. – No 1 (40). – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-netikete-tsifrovom-etikete-i-novoy-etikev-uchebnom-protsesse>.
5. Андрійченко Ж. О. Digital етикет та комунікація: тенденції та вимоги сьогодення [Електронний ресурс] / Ж. О. Андрійченко, Т. П. Близнюк, О. В. Майстренко // Економіка та суспільство. – 2021.– No 34. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/983/941>.
6. Капаціла М. Основні правила нетикету / Капаціла М. // Матеріали Міжнародної студентської науково-технічної конференції «Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання», 25-26 квітня 2019. – Т.: ТНТУ, 2019. – С. 239–240. – (Гуманітарні науки). – Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/28439>.
7. Биби́к С. Нетикет, або мережевий етикет / С. Биби́к // Культура слова. – 2015. – Вип. 82. – С. 125-128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kuls_2015_82_28.

8. Експертна думка: Етикет спілкування в інтернеті. Режим доступу:
URL:<https://youtu.be/R7kkgLAfJ-Y.5>.